

§ 15 Erityisryhmien uinti- ja kuntosalikortin nimen ja myöntämisperusteiden muutos

Hyvinvointilautakunta 20.3.2025 § 15

Erityisliikunnan uinti- ja kuntosalikortti on otettu Seinäjoella käyttöön 15.11.2009. Myönnettyjen korttien lukumäärä on vaihdellut vuosittain alkuvuosien 285 kortista 668 korttiin. Eniten kortteja on haettu/ myönnetty vuonna 2018. Nykyisin myönnettyjen korttien lukumäärä on asettunut n. 460 - 480 myytyyn korttiin vuodessa.

Erityisryhmien kortin sijaan voi nykyään ilman sairausperustetta ja erillistä hakemusta hankkia seniorikortin samaan hintaan 65 vuoden ikäisenä. Moni erityisliikunnan kortin hankkinut onkin päätenyt ostamaan seniorikortin, kun kortti olisi pitänyt uusia. Korteilla saa yhtäläiset edut kaikissa Seinäjoen kaupungin liikuntahalleissa.

Elintapaohjauksen maakunnallisessa kehittämisverkostossa esitettiin alkuvuodesta 2023 toive, että kuntien erityisliikuntakorttien myöntämisperusteita päivitetäisiin. Toukokuussa 2023 kehittämisverkostolle esiteltiin koonti kuntien myöntämisperusteista ja kunnat toivoivat yhdessä hyvinvointialueelta tukea myöntämisperusteiden päivitystyöhön.

Kunnissa on erilaisia käytäntöjä eikä tarkkaa yhtenäistä linjaa Suomessa ole diagnoosien ja korttien myöntämisperusteiden suhteen. Jokainen kunta tekee itsenäisesti päätöksiä kortin myöntämisperusteista omien havaintojensa kautta.

Lausunnon valmistelleessa työryhmässä on kuntaedustajana Seinäjoen kaupungin liikuntapalveluista ollut Johanna Lähdesmäki ts. erityisliikunnan koordinaattori. Muut ryhmän jäsenet ovat hyvinvointialueelta Kirsti Kähärä, johtajaylilääkäri; Marjo Iivonen-Lahti, yleislääketieteen erikoislääkäri / liikuntalääketieteeseen erikoistuva lääkäri sekä Juha Vuorijärvi, hyvinvointikoordinaattori TtM (liikuntalääketiede).

Seinäjoella tärkein muutos korttien myöntämiseen on harkinnanvaraisten perusteiden poistaminen. Kortteja on alettu anoa yhä enenevässä määrin todella moninaisiin syihin vedoten. Nykyiseen erityisliikunnan uinti- ja kuntosalikortin myöntämisprosessiin liittyy myös tietosuojahaasteita, joten prosessia on syytä muuttaa selkeämmäksi sekä asiakkaalle että kortin myöntäjälle.

Myöntämisperusteiden muutoksen jälkeen kortin myöntäjän ei tarvitse käsitellä runsaassa määrin lääkärinlausuntoja. Liikuntapalveluilla ei myöskään

ole riittävää asiantuntemusta terveystietojen käsittelyyn harkinnanvaraisissa tapauksissa. Myöntämisperusteiden osalta on huomioitu liikunnan vaikuttavuus eri tilanteissa, sairauksien yleisyys ja ennaltaehkäisyn näkökulma, joka perustuu tutkittuun tietoon.

Huomioitavaa on, että Seinäjoen kaupungilla on käytössä myös muita alennuksia esim. 10 x uintikuntosalirannekkeista, kuntosalien alennuskortteja sekä Kaikukortti. Kortin myöntäjä itse päättää millä perusteella erityisiä alennuskortteja myönnetään. Tämän vuoksi kriteerit erityisliikunnan uinti- ja kuntosalikorttiin tulee olla sekä hakijalle että asian käsittelijälle hyvin selkeät, jolloin tulkinnanvaraisia päätöksiä sairauskertomuksiin perustuen ei enää tehdä.

Nimikemuutos:

Erityisliikunnan sijaan nykyisin käytetään termiä soveltava liikunta. Termi on kattavampi ja se korostaa liikunnan mukauttamista erilaisten tarpeiden mukaan. Termin muutos on osa laajempaa yhteiskunnallista kehitystä, jossa pyritään edistämään inklusiivisuutta ja tasavertaisuutta. Soveltava liikunta korostaa, että liikunta on kaikille ja se voidaan mukauttaa kunkin yksilön tarpeiden mukaan. Kortin nimi muutetaan Soveltavan liikunnan uinti- ja kuntosalikortiksi.

Käsittelymuutos:

- Kortti myönnetään soveltavasta liikunnasta vastaavan henkilön esityksestä liikuntatoimenjohtajan päätöksellä
- Kortti myönnetään diagnoosi perusteisesti
- Sähköinen hakulomake otetaan käyttöön

Myöntämisperusteiden muutos:

- Harkinnanvaraisuus poistuu
- Kriteereitä on lisätty
- Kriteeristö käyty läpi lääkäreiden kanssa

Kortin hinta on aikuisilta 95 € / vuosi ja lapset 6-15 v. 50 € / vuosi. Kortti myönnetään vuodeksi kerrallaan, mutta se on mahdollista maksaa kahdessa erässä. Korttia voi hyödyntää Uimahalli-urheilutalolla, Kirmaus-, Ritola-, ja Nurmohallilla.

Kriteerit

Verenkiertoelinsairaudet

- Sepelvaltimotauti: Kela-kortin tunnus 206
- Sydämen vajaatoiminta: Kela-kortin tunnus 201

- Sydänlapset: lääketieteellinen selvitys
- Krooninen verenpainetauti: Kela-kortin tunnus 205

Hengityselin sairaudet

- Astma tai keuhkoahauma: Kela-kortin tunnus 203

Umpierityssairaudet, ravitsemussairaudet ja aineenvaihduntasairaudet

- Diabetes: Kela-kortin tunnus 103
- Laihdutusleikkaukseen pääsyä odottavat ja laihdutusleikkauksessa 2 vuoden sisällä käyneet: lääketieteellinen selvitys
- Lihavuus: diagnoosi E66.01

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt

- Kela-kortin tunnus 112
- Kehitysvamma: lääketieteellinen selvitys tai EU-vammaiskortti
- Motoriikan kehityshäiriö: diagnoosi F82
- Adhd, autismi, dysfasia: lääketieteellinen selvitys

Hermoston sairaudet

- Lihastaudit (diagnoosit G70-G73) tai Kela-kortin tunnus 108
- MS-tauti ja siihen verrattavat sairauksit (diagnoosi G35) TAI KELA-kortin tunnus 109 tai 303
- CP-vamma: Diagnoosi G80
- Parkinsonin tauti: KELA-kortin tunnus 110
- Epilepsia: KELA-kortin tunnus 111
- Etenevät keskushermoston sairaudet (diagnoosit G10-G13)
- AVH-sairaus (diagnoosit I60-I69 tai G45)
- Unihäiriöt, elimelliset (diagnoosi G47, sisältäen uniapnean G47.3)

Tuki- ja liikuntaelinten sekä sidekudos sairaudet

- Reuma ja nivelpsoriaasi: Kela-tunnus 202 tai 313
- Fibromyalgia (diagnoosi M79.7)

Muut

- Invalidit, joiden invaliditeetin haitta-aste on väh. 50 % TAI haittaluokka väh. 11: lääketieteellinen selvitys
- Kuulovammaiset, haittaluokka vähintään 8, vaikea kuulovamma: lääketieteellinen selvitys
- Näkövammaiset (haitta-aste 60 %): näkövammaiskortti
- Syöpään sairastuneet (rintasyöpä, suolistosyöpä tai eturauhassyöpä): diagnoosista alle 5-vuotta, lääketieteellinen selvitys
- Elinsiirtopotilaat: lääketieteellinen selvitys

Sivistys- ja hyvinvointijohtajan ehdotus

Hyvinvointilautakunta päättää

- hyväksyä kortin nimeksi Soveltavan liikunnan uinti- ja kuntosalikortti sekä
- hyväksyä käsittelymuutoksen ja myöntämisperusteet esitetyn mukaisesti, muutosten voimaantulospäivä 2.6.2025.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Lisätietoja

liikuntatoimenjohtaja Jari Mäkelä, p. 050 556 6187, jari.makela@seinajoki.fi